

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาตัวชี้วัดและประเมินการดำเนินงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และเสริมศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ใช้รูปแบบการศึกษาแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ที่ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative study) และการศึกษาในเชิงคุณภาพ (Qualitative study) ระยะเวลาการศึกษา 1 ปี 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างคือ ชุมชน เทศบาลใน 4 ตำบลรอบนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ได้แก่ บ้านกลาง มะเขือแจ้ เหมืองง่า และเวียงยอง และโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องมือในการศึกษาจะเป็นทั้งแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การประชุมกลุ่มย่อย การจัดเวทีสานเสวนาทางวิชาการ

ผลการศึกษา พบว่าทั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีระบบการรายงานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ (PRTR) ระบบการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Post-EIA monitoring) และระบบการประเมินยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อม (SEA) รวมทั้งชุมชนเองยังขาดศักยภาพในการประเมินผลกระทบ และควบคุมกำกับกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพขององค์การอนามัยโลก ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแบบประเมินการดำเนินงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ แนวทางการดำเนินงาน PRTR และ post-EIA monitoring ตัวชี้วัดที่สำคัญในการประเมินผลการดำเนินงานเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนิคมอุตสาหกรรม รวมทั้งการฝึกปฏิบัติชุมชนในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยชุมชน และระบาดวิทยาภาคประชาชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งนี้คือ รัฐและนิคมอุตสาหกรรมควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการดำเนินงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศให้มากขึ้น การศึกษารูปแบบการดำเนินงาน PRTR และ post-EIA monitoring ในพื้นที่นำร่อง รวมทั้งการพัฒนาตัวชี้วัดต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและสามารถใช้ได้ในทางปฏิบัติ

Abstract

The objectives of this study were to develop indicators and assess the eco-industry and to empower and build capacity for the community, local administration organizations, and industrial estate. The study design was a research and development using the research process combining both quantitative and qualitative study. The period of the study was one and a half years. The samples were the communities and municipalities in four sub-districts around the Northern Industrial Estate including Ban Klang, Makhuea Chae, Muang Nga, and Wiang Yong and factories. The instruments used in the study included questionnaire, in-depth interview form, small group discussion, and academic dialogue forum.

The results showed that the Northern Industrial Estate and the local administration organizations had no systems for pollutant release and transfer registers (PRTR), post-environmental impact assessment (post-EIA) monitoring and strategic environmental assessment (SEA). The community also lacked capacity of impact assessment and monitoring the environmental activities, according to the health impact assessment guideline develop by the World Health Organization. The researchers have developed the eco-industry assessment form, guidelines for PRTR and post-EIA monitoring, and sensible indicators to evaluate the eco-industrial performance of the local administration organizations and the Industrial Estate, including training for the community on community-based health impact assessment and popular epidemiology.

It is recommended that government and industrial estate promote more participation of local administration organizations and communities in the implementation of eco-industry; that the study on PRTR implementation and post-EIA monitoring in the pilot areas, including developing various indicators to be clearer and more applicable in practice be conducted.